

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

3. Постанова КМУ «Про затвердження Тимчасового положення про товариства взаємного страхування» №132 від 1 лютого 1997 року. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу – <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
4. Вобльї К.Г. Основы экономии страхования [Репринтное издание] / К.Г. Вобльї.–М.: Издательский центр “Анkil”, 1995. – 232 с.
5. Залетов О. Специфика страхового рынка Украины / О. Залетов// Галицькі контракти. Додаток «Конкретно о страховании в Украине». – 2001. – №36. – С.15-18.
6. Маньсь А. Основы страхового дьла (переводь съ ньмецкаго под редакцией и съ дополнениями) / Под ред. М.И.Ушакова/ А. Манес. – С-Петербург: Изданіе – М.В. Кечеджи-Шаповалова, 1909.
7. Піратовський Г.Л. Страховий бізнес: управління розвитком: монографія/ Г.Л. Піратовський. – К.: Київ. нац. торг-екон. ун-т., 2006. – 254 с.
8. Пойда-Носик Н.Н. Страхове підприємництво регіону: сучасний стан і перспективи розвитку: монографія/ Н.Н. Пойда-Носик, Р.Й. Бачо. – Ужгород: Мистецька Лінія, 2010. – 232 с.
9. Розпорядження Антимонопольного комітету України «Про затвердженн Положення про складання та веден япереліку суб'єктів природних монополій» від 12 грудня 2006 року N 537-р.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1358-06>.
10. Страхування: теорія та практика: Навч.пос./ За загальною редакцією д.е.н., проф. Н.М. Внукової. – 2-ге видання, перероблене та доповнене. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 656 с.
11. Стрельбіцький П.А. Товариства взаємного страхування: зародження, розвиток, становлення / П.А. Стрельбіцький // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2004. - №13. –С. 264-272.
12. Яшина Н. М. Страховой портфель как основа обеспечения финансовой устойчивости страховой организации / Н.М. Яшина // Финансы и кредит. – 2007. – № 20/260. – С. 84-86.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЧЕРКАСЬКОГО РЕГІОНУ

Ткаченко Ю.С., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту Черкаського державного технологічного університету (Україна)

Жук О.С., здобувач кафедри менеджменту Черкаського державного технологічного університету (Україна)

Ткаченко Ю.С., Жук О.С. Оцінка ефективності програм соціально-економічного розвитку черкаського регіону

У статті розглянуто діючі програми та плани, які забезпечують ефективний розвиток регіону. Відображено діючі на сьогодні стратегії і плани, які ґрунтуються на трьох напрямках (векторах) розвитку: якість життя населення регіону, конкурентоспроможність регіону та інвестиції. Розглянуто основний довгостроковий план розвитку регіону «Стратегія соціально-економічного розвитку Черкаського регіону до 2015 року». Цей документ найбільш широко охоплює всі напрями життєдіяльності регіону. Для вирішення нагальних проблем розвитку економіки та соціальної сфери та з метою досягнення стратегії розвитку регіону кожного року розробляються безліч програм, зокрема, в статті представлена «Програма економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2014 рік». Проаналізовано програму «Стратегія розвитку Черкаського регіону до 2020 року», яка на сьогодні в регіоні розробляється. Вона характеризується впровадженням нових заходів щодо співпраці влади, бізнесу та науки.

Ключові слова: програма, план, стратегія, конкурентоспроможність, соціально-економічний розвиток, потенціал регіону.

Ткаченко Ю.С., Жук О.С. Оценка эффективности программ социально-экономического развития черкаского региона

Рассмотрены действующие программы и планы, которые обеспечивают эффективное развитие региона. Отражено действующие на сегодня стратегии и планы, которые основываются на трех направлениях (векторах) развития: качество жизни населения региона, конкурентоспособность региона и инвестиции. Рассмотрены основной долгосрочный план развития региона «Стратегия социально-экономического развития Черкаского региона до 2015 года». Этот документ наиболее широко охватывает все направления жизнедеятельности региона. Для решения неотложных проблем развития экономики и социальной сферы и для достижения стратегии развития региона ежегодно разрабатываются множество программ, в частности, в статье представлена «Программа экономического и социального развития Черкаской области на 2014 год». Проанализированы программу «Стратегия развития Черкаского региона до 2020 года», которая на сегодняшний день в регионе разрабатывается. Она характеризуется внедрением новых мер по сотрудничеству власти, бизнеса и науки.

Ключевые слова: программа, план, стратегия, конкурентоспособность, социально-экономическое развитие, потенциал региона.

Tkachenko Yu., Zhuk O. Evaluation of the effectiveness of programs of socio-economic development of Cherkassy region

The article reviews the current programs and plans that ensure the effective development of the region. Displaying the current world strategies and plans that are based on three areas (vectors) development: quality of life in the region, the region's competitiveness and investment. Consider the basic long-term development plan for the region «Strategy of socio-economic development of Cherkassy region by 2015». This document is most commonly covers all areas of life in the region. To solve the pressing problems of economic and social development and to achieve regional development strategy each year developed a variety of programs, particularly in the paper the «Program of economic and social development of Cherkassy region in 2014». The analysis program «Development Strategy Cherkassy region by 2020», which is currently being developed in the region. It is characterized by the introduction of new measures for cooperation between government, business and science.

Keywords: program, plan, strategy, competitiveness, social and economic development potential of the region.

Постановка проблеми. Останнім часом в Україні спостерігається приріст комплексу кризових явищ, які полягають в неспроможності держави упродовж років провести базові необхідні структурні, перш за все економічні і соціальні, реформи. Одним із визначальних чинників у цій ситуації є незбалансованість, а подекуди й відсутність пріоритетів національної та регіональної політики держави, які встановлюються відповідними програмними документами кожного року. Тому сьогодні важливе місце в економіці країни та регіону посідають різноманітні програми соціально-економічного розвитку, вони визначають цілі та стратегію вирішення економічних і соціальних проблем розвитку, та є комплексною системою ефективних шляхів і конкретних заходів у досягненні цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку регіонів та державної регіональної політики розглядаються провідними вітчизняними вченими: О. Бойко-Бойчук, З. Варналій, В. Воротін, М. Долішній, М. Лендєл, М. Пухтинський, С. Романюк, В. Рубан, В. Семиноженко, В. Симоненко та ін. Питання розвитку регіонів та ролі у регулюванні їх економічного та соціального стану досліджувалися такими науковцями, як О. І Амош, В. Г. Бодрова, В. М. Гець, В. М. Олуйко, А. Г. Мазур, В. В. Юрчишин, В. І. Пила, Н. Р. Нижник, та інші.

Виділення невирішеної проблеми. Основними проблемами державного регулювання регіонального розвитку є: зростання диспропорцій розвитку регіонів, структурна розбалансованість та структурна невідповідність економік регіону стратегічним напрямкам їхнього розвитку, проблеми репресивності окремих регіонів [1, с. 126]. Звичайно, вони потребують негайного вирішення. Державне регулювання при цьому відіграє визначальну роль, адже воно забезпечує всі передумови для усунення даних проблем за допомогою створення програм соціально-економічного розвитку регіонів. Дуже важливою є їх розробка з урахуванням особливостей регіонів, соціальної сфери, стану розвитку економіки.

**ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

Мета роботи. Метою даної статті є аналіз діючих програм та планів, які забезпечують ефективний розвиток регіону, визначення основних засад, які сприяли б стрімкому розвитку економіки, забезпеченню високих соціальних стандартів життя населення.

Результати дослідження. Розробка стратегічних, поточних та спеціалізованих планів розвитку регіону є надзвичайно важливим аспектом регіонально управління, адже таким чином визначаються основні орієнтири та траєкторії розвитку регіону [2].

У Черкаському регіоні сьогодні діє ціла низка розроблених програм і планів, які забезпечують ефективний розвиток регіону. На рис. 1 схематично відображено діючі на сьогодні стратегії і плани, які ґрунтуються на трьох напрямках (векторах) розвитку: якість життя населення регіону, конкурентоспроможність регіону та інвестиції.

Основним довгостроковим планом розвитку регіону сьогодні є «Стратегія соціально-економічного розвитку Черкаського регіону до 2015 року». Цей документ найбільш широко охоплює всі напрями життєдіяльності регіону.

Щорічно приймаються Програми соціально-економічного розвитку Черкаського регіону. Також є ціла низка вузькоспеціалізованих програми розвитку, які є специфічними для певної сфери.

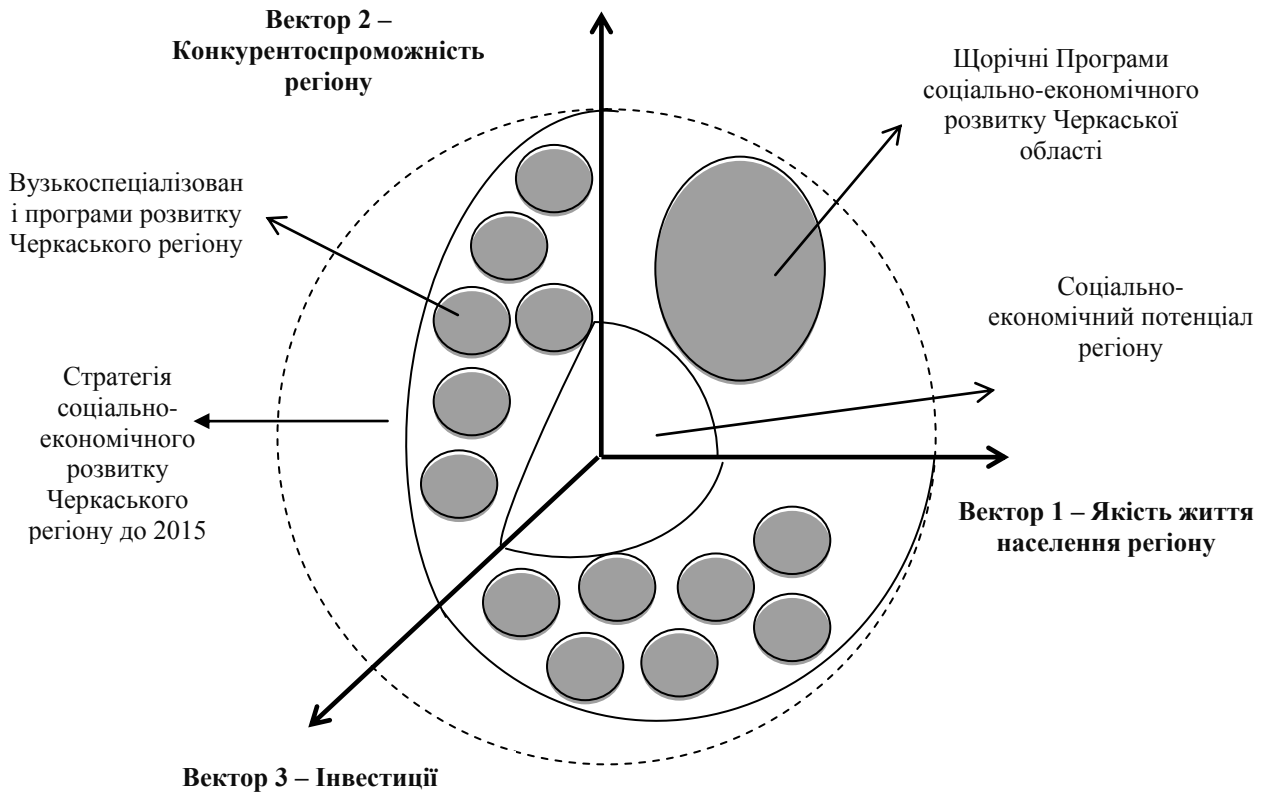

Рис. 1. Пріоритети розвитку Черкаського регіону

Діюча до 2015 року включно «Стратегія розвитку Черкаської області до 2015 року» передбачає наступні заходи та методи їх реалізації.

Пріоритетами соціально-економічного розвитку області на період до 2015 року визначено: відновлення існуючих підприємств та створення нових виробництв на інноваційно-інвестиційній основі, як однієї з основних передумов вирішення широкого спектру суспільних проблем; розвиток агропромислового виробництва за рахунок посилення ролі тваринництва та підвищення ефективності використання ґрунтів; покращення інвестиційного клімату з метою залучення інвестицій в розбудову економіки області; розбудова інфраструктури; відновлення культурної спадщини та формування на її основі туристичної галузі.

Динамічний розвиток прогнозується за рахунок використання, перш за все, власних можливостей та незадіяних потенційних резервів, створення привабливості регіону для притоку достатніх обсягів внутрішніх та зовнішніх інвестицій.

Для визначення напрямків розвитку області на найближчу перспективу застосовано системний підхід до поглибленого аналізу стану економіки, виявлено існуючі взаємозв'язки та характерні його тенденції, а також визначено зовнішні фактори, які можуть вплинути на зміни перспектив розвитку. Проаналізовано існуючі проблемні питання, що стримують динамічні процеси в соціально-економічному розвитку області. Враховано переваги та слабкі сторони регіону, обумовлено оперативні та операційні завдання організаційного забезпечення Стратегії.

Стратегічне бачення регіонального розвитку: «Черкащина – центральний регіон України» з конкурентоспроможною економікою, що дозволяє впевнено зберігати лідируючі позиції в агропромисловому секторі, нарощувати обсяги промислового виробництва з високою часткою доданої вартості.

Наявність в області значної культурної спадщини та туристичного комплексу, який активно розвивається, дозволяє позиціонувати Черкащину як духовну столицю держави. Все це в сукупності дозволяє створювати базу для підвищення рівня життя населення.

Стратегічна мета регіонального розвитку – підвищення рівня життя населення області та вихід на якісно нові соціальні стандарти, як результат розвитку економіки.

Характеристика стратегічної мети: технічне переоснащення виробництв, введення в експлуатацію нових виробничих потужностей та модернізація виробничих процесів на діючих підприємствах; створення сприятливих умов для збереження лідируючих позицій області в агропромисловому виробництві; формування сприятливого інвестиційного клімату з метою залучення інвестицій в розбудову економіки області; забезпечення сучасних технічних параметрів та належного експлуатаційного стану автомобільних доріг області; створення умов для задоволення населення медичною допомогою; задоволення потреб населення та господарського комплексу в доступних житлово-комунальних послугах відповідно до встановлених нормативів та національних стандартів; підвищення рівня забезпечення житлом громадян, що потребують поліпшення житлових умов відповідно до законодавства; створення якісної бази для нарощування конкурентоспроможного туристичного продукту, здатного максимально задовольнити потреби населення у розширенні внутрішнього та

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

зростанні обсягів в'їзного туризму [3].

Ціллю стратегії соціально-економічного розвитку Черкаського регіону є вирішення нагальних проблем розвитку економіки та соціальної сфери. Кожного року з метою досягнення стратегії розвитку регіону розробляються безліч програм. Наприклад, «Програма економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2014 рік» розроблена як взаємопов'язаний по ресурсам, виконавцям та строками комплекс правових, організаційних, науково-технічних, виробничо-господарських та інших заходів, що забезпечують досягнення прийнятної мети.

В основу «Програми економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2014 рік» покладені положення Національної програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки, Стратегії розвитку Черкаської області до 2015 року, обласної програми «Будуємо нову Черкащину» на 2010-2015 роки та інших.

Метою Програми є активізація розвитку виробництва в області, підвищення ефективності використання фінансового ресурсу, направлено на розвиток інфраструктури, підвищення якості послуг (медичних, освітніх, культурних тощо), що надаються населенню та посилення соціального захисту громадян. Особливу увагу в програмі було приділено розвитку сільських територій.

Заходи, закладені в Програмі, спрямовані на реалізацію єдиної політики розвитку області відповідно до стратегічних пріоритетів економічного і соціального розвитку області на 2014 рік:

- активізація роботи промислового комплексу;
- розвиток сільськогосподарського виробництва;
- покращення інвестиційного клімату;
- розбудова інфраструктури;
- формування та розвиток туристичної галузі.

Пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку Черкаського регіону:

I Економічний розвиток

1. Промисловість: проведення модернізації та технічного переоснащення, підтримка місцевого виробника, реалізація політики імпортозаміщення, підвищення енергоефективності виробництва.

2. Агропромисловий розвиток та продовольча безпека: підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, підтримка розвитку інтегрованих об'єднань із застосуванням кластерної моделі, раціональне використання земель сільськогосподарського призначення, забезпечення продовольчої безпеки регіону.

3. Торгівля і послуги: формування сучасної інфраструктури торговельного та побутового обслуговування населення, максимальне задоволення потреб населення в якісних споживчих товарах та послугах у необхідних обсягах та за доступними цінами, підтримка місцевого товаровиробника, забезпечення доступності послуг торговельного та побутового обслуговування для населення сільської місцевості.

4. Розвиток підприємництва: розвиток інфраструктури підтримки підприємництва, фінансово-кредитна підтримка пріоритетних напрямів розвитку підприємництва, усунення адміністративно-дозвільних та регуляторних бар'єрів, збільшення обсягів реалізованої продукції.

5. Інвестиційна діяльність: залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки, ефективне використання механізмів державної підтримки інвестиційного розвитку, поширення інвестиційного потенціалу області серед іноземних інвесторів, розвиток державно-приватного партнерства.

6. Зовнішньоекономічна діяльність: збереження та розширення ринків збуту продукції підприємств, презентація економічного потенціалу області на спеціалізованих заходах, сприяння експорту високотехнологічної продукції і послуг, забезпечення позитивного сальдо зовнішньої торгівлі.

II Інфраструктура

1. Транспортне забезпечення: покращення технічного стану доріг, насамперед, у сільській місцевості, забезпечення розвитку та оновлення рухомого складу всіх видів транспорту, підвищення рівня забезпеченості транспортним сполученням населених пунктів області, адаптація послуг транспорту для потреб людей з обмеженими фізичними можливостями.

2. Житлово-комунальне господарство: формування ефективної регіональної житлової політики, технічне переоснащення галузі, фінансова стабілізація підприємств житлово-комунального господарства, задоволення потреб населення та господарського комплексу області доступними і якісними послугами підприємств галузі.

3. Будівництво: формування сучасного будівельного комплексу, спроможного забезпечувати інвестиційні наміри суб'єктів інвестиційної діяльності, розвиток вулично-дорожньої мережі, інженерної та соціальної інфраструктури населених пунктів області, поліпшення житлових і соціально-побутових умов жителів сільських населених пунктів та підвищення рівня інженерного облаштування села, спрямування державних капітальних видатків першочергово на будівництво і реконструкцію пріоритетних інфраструктурних об'єктів.

III Соціально-культурний розвиток та підвищення рівня життя населення

1. Розвиток сільських населених пунктів: будівництво та реконструкція об'єктів промислового та сільськогосподарського виробництва в сільських населених пунктах, розвиток соціальної, транспортної та інженерної інфраструктури, підвищення якості освіти та поліпшення медичного обслуговування в сільських населених пунктах, забезпечити культурного розвитку та організація дозвілля.

2. Ринок праці: створення нових робочих місць з гідною оплатою праці, детінізація відносин у сфері зайнятості населення, забезпечення соціального захисту неконкурентоспроможних на ринку праці безробітних громадян, проведення профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю.

3. Охорона здоров'я: забезпечення зниження рівня захворюваності і смертності населення, підвищення якості надання медичної допомоги матерям і дітям та поліпшення репродуктивного здоров'я населення, покращення кадрового забезпечення, удосконалення інфраструктури закладів охорони здоров'я.

4. Освіта: удосконалення мережі навчальних закладів, підвищення якості освітніх послуг, зміцнення матеріально-технічної бази навчально-виховних закладів, удосконалення системи позашкільної освіти.

5. Соціальна підтримка населення: підвищення рівня соціального захисту малозабезпечених верств населення, вирішення питань соціального захисту інвалідів, поліпшення соціально-побутового обслуговування ветеранів війни.

6. Охорона навколишнього природного середовища: ліквідація накопичених запасів небезпечних речовин, зменшення рівня забруднення та поліпшення екологічного стану водних об'єктів, атмосферного повітря регіону, підвищення ефективності здійснення державного контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, власних коштів підприємств і організацій, розташованих на території населених пунктів, коштів інвесторів, відповідно до укладених соціальних угод та інших джерел, не заборонених законодавством.

На сьогодні в регіоні розробляється «Стратегія розвитку Черкаського регіону до 2020 року», яка характеризується впровадженням нових заходів щодо співпраці влади, бізнесу та науки [4].

Головна мета Стратегії розвитку Черкаської області до 2020 року є підвищення якості життя нинішнього і майбутнього поколінь черкашан, приведення його до стандартів та рівня країн Європи.

Напрями розвитку Черкаського регіону, що передбачаються у новій стратегії:

**ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ
ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА**

1. Підвищення рівня конкурентоспроможності:
 - розвиток IT-технологій;
 - імпортозаміщення;
 - зниження рівня енергоємності виробництва;
 - завантаження потужностей військово-оборонного комплексу;
 - диверсифікація сільськогосподарського виробництва;
 - розвиток інфраструктури аграрного сектору;
 - ефективна стандартизація;
 - підготовка висококваліфікованих фахівців;
 - розвиток туризму та сфери послуг.
 2. Інвестиції в регіон – нова якість життя:
 - повернення довіри інвесторів та населення до регіональної влади;
 - залучення інвестицій на довгостроковій основі;
 - подолання корупційної складової у процесі інвестування;
 - розвиток бізнес інфраструктури;
 - розвиток регіональної інвестиційно-інноваційної інфраструктури, техно- та індустриальних парків;
 - надання підприємствам малого і середнього бізнесу методичної допомоги у підготовці інвестиційних проєктів;
 - відродження науково-технічної і дослідно-експериментальної бази;
 3. Черкащанам – Європейський рівень життя:
 - підвищення рівня заробітної плати;
 - формування системи надання високоякісних освітніх послуг;
 - підвищення якості та забезпечення доступності медичної допомоги;
 - розвиток доступної спортивної інфраструктури;
 - модернізація житлово-комунального господарства, приведення у належний стан дорожнього господарства;
 - будівництво доступного житла;
 - розвиток мережі автомобільних доріг.
 4. Черкащина – духовний та історичний центр України:
 - формування патріотизму та історичної свідомості;
 - виховання на прикладах історії краю гордості за свій народ;
 - відродження та розвиток українського козацтва;
 - забезпечення ефективної координації просвітницької роботи;
 - розширення мережі та зміцнення бази музеїв;
 - зміцнення культурних зв'язків між регіонами держави та європейськими країнами;
 - впровадження програм вивчення християнської етики і моралі в навчальних закладах .
- Розробка Стратегії розвитку Черкаського регіону до 2020 року ґрунтується на наступних сильних сторонах регіону:

- 1) географічне розташування – центр України;
- 2) політична стабільність;
- 3) розвинена транспортна інфраструктура (повітряне, водне, наземне та залізничне сполучення);
- 4) близько 60 відсотків чорноземів;
- 5) технології та досвід переробки у харчовій промисловості;
- 6) розвинена хімічна та машинобудівна промисловість;
- 7) наявні рекреаційні зони.

При цьому враховують негативні регіональні особливості:

- застаріла інженерна інфраструктура та технологічні процеси;
- високий рівень енергозалежності;
- недосконале нормативно-правове регулювання;
- високий рівень зносу основних фондів підприємств;
- тіньове безробіття;
- старіюче населення.

Загальними можливостями розвитку Черкаського регіону вказуються наступні:

1. Створення сучасного центру України внаслідок адміністративно-територіальної реформи.
2. Участь у пілотних проєктах, запровадження інноваційних технологій.
3. Розширення доступу до фондів технічної підтримки та міжнародних грантів для подальшого розвитку економіки.
4. Створення нових промислових зон на основі нових та існуючих підприємств.
5. Розвиток інфраструктури на підтримку бізнесу.
6. Формування єдиного інформаційного простору.
7. Легалізація тіньової зайнятості.
8. Створення нових робочих місць.
9. Розвиток туризму, зон відпочинку та створення нових можливостей для культурного дозвілля та активного відпочинку.

Успішній реалізації Стратегії можуть завадити наявність низки зовнішніх загроз, а саме:

1. Загальне погіршення соціально-економічної ситуації, протестні акції та кризові явища.
2. Недостатньо активне представлення області на державному рівні.
3. Недоліки нормативно-правової бази для формування доходної частини місцевих бюджетів.
4. Відсутність соціальних стандартів в основі формування видаткової частини місцевих бюджетів.
5. Зростання тарифів на енергоносії та комунальні послуги.
6. Високий рівень залежності «фінансового кошику» області від трансфертів з державного бюджету.

Регіони країни розрізняються за рівнем соціально-економічного розвитку, структурою економіки, фінансовим станом, наявністю ресурсів та за іншими параметрами, але проведені дослідження показали, що в регіонах починає формуватися певна послідовність етапів процесу планування [5].

Для виявлення причин низької ефективності регіонального перспективного планування та оцінки аналізу якості розроблених стратегічних документів існує методологія економічних вимірювань для вирішення завдань даного класу, зокрема застосовується підхід, заснований на побудові інтегрованих (зведених) показників. В якості первинних індикаторів використана наступна система критеріїв:

- наявність і глибина комплексного аналізу та оцінки вихідної соціально-економічної ситуації;
- наявність і рівень опрацювання цілей стратегічного розвитку регіону;
- наявність і рівень опрацювання стратегічного вибору регіону;
- наявність і рівень опрацювання регіональної соціально-економічної політики;

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

- наявність і рівень опрацювання механізму реалізації документу;
- рівень системності розробки документа;
- рівень публічного обговорення та наявність суспільної згоди;
- наявність легітимності;
- рівень організації розробки;
- наявність моніторингу та умов коригування.

По кожному показнику присвоєно свій ранг, який оцінюється балам від 0 до 5. Всі показники визнані рівноцінними. При цьому, чим вище значення оцінки, тим в кращому становищі (за даним показником) знаходиться відповідний документ.

У ході аналізу виявляються основні недоліки в розроблених стратегічних документах:

- неглибокий і не комплексний аналіз соціально-економічної ситуації в регіоні, який не має повної характеристики тенденцій розвитку регіону, повної наявності наявних ресурсів (потенціалу);
- при слабкому опрацюванні блоку цілеспрямованості, цілі розвитку навіть якісно нечітко визначені, не кажучи вже про їх кількісне вираження, повністю відсутнє наукове обґрунтування таких цілей;
- відсутність належного зв'язку розглянутих документів з перспективами розвитку країни, що веде до недотримання принципу системності, який негативно впливає на потенційну ефективність підготовлених концепцій;
- у більшості концепцій не передбачені механізми моніторингу, завдяки яким можна відслідковувати прогрес у їх реалізації та забезпечувати зворотний зв'язок.

У сучасному світовому суспільстві принципово змінюються підходи до формування політики регіонального розвитку в напрямку децентралізації влади та забезпечення більших повноважень органам управління на місцях. Ця політика націлена, насамперед, на зменшення диспропорцій соціально-економічного розвитку територій в межах країни. В Україні та інших країнах СНД основною метою політики регіонального розвитку є створення умов для підвищення конкурентоспроможності регіонів, стимулювання сталого економічного зростання та зменшення диспропорцій у розвитку регіонів [6].

Важливим при розробці регіональної політики є вивчення досвіду зарубіжних країн і особливо Європейського Союзу. Централізований підхід до регіональної політики в сучасних умовах – непродуктивний і не дозволяє повною мірою розкрити можливості всіх регіонів. Уряди країн Європейського Союзу та інших країн світу все більше уваги приділяють принципам партнерства і координації, стратегічного планування та цільового спрямування коштів, у тому числі на гібридні інструменти політики (гранти плюс кредити). У той же час обсяги фінансування регіональної політики в цих країнах постійно зростають, а також посилюється контроль над їх використанням, ведеться глибокий аналіз впливу конкретних заходів та інструментів для вдосконалення політики в майбутньому [7].

Досвід розвинених країн з високим рівнем якості життя широких верств населення однозначно свідчить про те, що місцевий розвиток вимагає активної участі та співпраці усіх трьох секторів. Активна громада, яка бере безпосередню участь і в прийнятті рішень з основних питань місцевого розвитку, і в реалізації суспільно важливих проєктів та ініціатив, – запорука успішного розвитку на місцях, справжнього щоденної демократії, свідомого громадянського суспільства.

Висновки та пропозиції. Нові зовнішні і внутрішні виклики, що стоять перед Україною на сьогоднішньому етапі розвитку, вимагають, зокрема, формування нової державної регіональної політики, яка б відповідала сучасним потребам розвитку регіонів і територіальних громад і базувалася на провідних вітчизняних та міжнародних теоріях і практиках регулювання розвитку регіонів та громад.

Визначено, що основним довгостроковим планом розвитку регіону сьогодні є «Стратегія соціально-економічного розвитку Черкаського регіону до 2015 року». Цей документ найбільш широко охоплює всі напрями життєдіяльності регіону. Щорічно приймаються Програми соціально-економічного розвитку Черкаського регіону.

Для забезпечення дієвості регіональної політики необхідна реалізація соціально-економічних програм, комплексна оцінка потенціалу розвитку регіону, аналіз механізмів впливу на соціально-економічний стан регіону, виділення пріоритетних напрямів, що підлягають вирішенню на програмній основі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Царук О. Ю. Методика оцінки і прогнозування соціально-економічного розвитку регіону // Проблеми економіки, організації та управління підприємствами / Вісник КНУТД. – 2011. – Вип. 4. – С. 125-128.
2. Колісник М.М. Підвищення результативності програмування соціально-економічного розвитку регіонів у процесі європейської інтеграції України / М. М. Колісник. // *Державне будівництво*. – 2009. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeBu_2009_2_49.pdf.
3. Програма економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2012 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.oda.ck.ua/docs/prog/soc_econ_rozv.pdf
4. Стратегія розвитку Черкаської області до 2015 року // Черкаська обласна державна адміністрація. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oda.ck.ua/docs/prog/Strategiya2015.pdf>
5. Берданова О.В. Інструменти регіонального розвитку в Україні : навч. посіб./ О.В. Берданова та ін. ; за ред. В. М. Вакулєнка, О. В. Берданової. – К. : НАДУ, 2013. – 286 с.
6. Проект «Местное развитие, ориентированное на громаду» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cba.org.ua/>
7. Ткачук А., Медлок К., Мринская О., Третяк У. Государственная региональная политика в Украине: от декларации к региональному развитию / А. Ткачук, К. Медлок, О. Мринская, У. Третяк // Газета «Зеркало недели». – 2013. – 8 ноября. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/internal/derzhavna-regionalna-politika-v-ukrayini-vid-deklaraciy-do-regionalnogo-rozvitku-.html>

ИСТОЧНИКИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВО-ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Толпежников Р.А., д.е.н., доцент, доцент кафедры экономика предприятий, директор Учебно-научного института экономики и менеджмента, ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет»
Маматова Л.Ш., аспирант кафедры экономика предприятий, ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет»

Толпежников Р. А., Маматова Л. Ш. Источники обеспечения финансово-инвестиционного потенциала промышленного предприятия

В статье рассмотрены источники формирования и обеспечения потенциала предприятия с учетом финансовых и инвестиционных ресурсов, структура финансово-инвестиционного потенциала с учетом стратегий для дальнейшего осуществления инвестиционной деятельности. Осуществление инвестиционного процесса связано с поиском возможных вариантов в области доступных источников инвестиционного финансирования, способов и направлений их мобилизации и увеличение эффективности их использования. Соотношение структуры